

2005/38 Yardım Toplama Mevzuatı ve Uygulamaları

T.C.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

Dernekler Dairesi Başkanlığı

GENELGE

2005/38

2860 sayılı Yardım Toplama Kanunu’nda ve Yardım Toplama Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmelikte; yardım toplama işlemlerine ilişkin bazı hususların uygulamasında bazı aksaklıkların ortaya çıktığı, özellikle ülkemizde meydana gelen doğal afetlerde veya yabancı ülkelerde savaş ya da doğal afetler sonucu insanların mağdur olmaları sebebiyle izinsiz yardım toplandığı gözlenmektedir.

Yardım toplama mevzuatında açık olarak düzenlenmeyen hususların açıklığa kavuşturulması, mevzuatta yapılan değişikliklere uyum sağlanması, meydana gelen tereddütlerin ortadan kaldırılması ve idari işlemlerin etkili bir şekilde yürütülmesi amacıyla yardım toplama faaliyetlerine ilişkin daha önce Bakanlığımızca yayımlanmış bütün genelgeler yürürlükten kaldırılarak, bundan sonraki uygulamalara ilişkin esaslar yeniden belirlenmiştir.

1-Bilindiği üzere; 5253 sayılı Dernekler Kanunu’nun “Değiştirilen ve yürürlükten kaldırılan hükümler” başlıklı 38 inci maddesinin “G” bendi; “Yardım toplama faaliyeti bir ilin birden fazla ilçesini kapsıyorsa o ilin valisinden, bir ilçenin sınırları içinde ise o ilçenin kaymakamından izin alınır. Yardım toplama faaliyeti birden fazla ili kapsıyorsa yardım toplama faaliyetine girecek gerçek veya tüzel kişilerin yerleşim yerinin bulunduğu ilin valisinden izin alınır ve izni veren valilik tarafından ilgili valiliklere ve İçişleri Bakanlığına bilgi verilir. Yardım toplama faaliyetleriyle ilgili işlemler dernekler birimlerince yürütülür.” hükmüne amirdir.

Bu kapsamda yardım toplama faaliyeti bir ilçe sınırları içinde yapılacak ise ve bu ilçelerde dernekler biriminin bulunmaması halinde yardım toplamaya ilişkin iş ve işlemler kaymakamlıklar bünyesinde yerine getirilecektir.

2-Yardım Toplama Kanunu’nun 3 üncü maddesine göre yardım toplama faaliyetinde bulunabilecek gerçek kişi, dernek, kurum, vakıf, gazete ve dergilere gerçekleştirmeyi planladıkları faaliyetin kamu yararı taşıması şartıyla izin verilecektir.

Ancak, aynı Kanun gereği şirketler, sendikalar, özel radyo ve televizyonlar, siyasi parti teşkilatları ve bunların yan kuruluşları gibi tüzel kişilere yardım toplama izni verilmeyecektir.

3-Yardım toplama talebinde bulunan kişilerden;

- Gerçek kişilerden; yardım toplamanın amacı, şekli, süresi, ne miktarda yardım toplanacağı ve bu faaliyette çalıştırılacak kişi sayısını belirten bilgileri ihtiva eden dilekçe,
- Tüzel kişilerden; yardım toplamanın amacı, şekli, süresi, faaliyet alanı, ne miktarda yardım toplanacağı ve faaliyette görevlendirileceklerin isimlerini ihtiva eden yönetim kurulu kararında ekleneceği dilekçe,
- Faaliyette görevlendirileceklerin (**Değişik İbare: Genelge-23.10.2009-2009/73**) TC kimlik numaraları ikametgah ve Adli Sicil Beyanları ile ikişer adet vesikalık fotoğrafları,^[1]
- Toplanacak yardım miktarını belirlemeye yarayacak rapor ve keşif özeti gibi belgeler,
- Yardım toplama faaliyetinde görevlendirilecekler arasında kamu görevlileri bulunuyorsa, 5072 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla bunlarla ilgili mülki amirden alınan izin belgesi,

4- Kurumların yardım toplama taleplerinde;

- Personel, eş veya çocuklar için merkez ve taşra teşkilatında çalışanlardan yardım toplanabilmesi, kurum yetkili amirinin onayı ile en az üç kişiden oluşacak yardım toplama komisyonunun oluşturulması ve ilgili valiliğin vereceği izne müteakip bankada hesap açtırılması yoluyla yapılacaktır.
- Kurumun, personeli dışındaki kişi ve kuruluşlardan yardım toplama taleplerinde ise; 2 nci maddede belirtilen bilgi ve belgelerin tamamlanması ve en az üç kişilik yardım toplama komisyonu oluşturulması suretiyle faaliyet alanına göre ilgili mülki amirliğe müracaatta bulunulması gerekmektedir.

5-Yardım toplama izni için verilen süreye ilişkin taleplerin değerlendirilmesinde sağlıklı bir denetimin yapılması büyük önem taşımaktadır. Talebin değerlendirilmesinde Yardım Toplama Kanunu’ndaki en son süre göz önünde bulundurulacaktır.

Denetim işlemi, iznin uzatılmasından önce ve her halde yardım faaliyeti sonunda yerine getirilecektir. Ancak toplanan yardımlarla ilgili suistimal olup olmadığının belirlenebilmesi için yardım toplama devam ederken denetim gerçekleştirilebilecektir. Toplanan yardımlarla ilgili suistimal olduğunun anlaşılması durumunda yardım toplama izni, izin veren makamca iptal edilecektir. Denetimlerde kasada bulunan para miktarları, banka hesapları, kuruluş kayıtları, makbuz,

fiş, fatura, tutanak gibi bilgi ve belgeler esas alınacaktır. Toplanan yardımlarla ilgili denetim, izni veren mülki amirlikçe oluşturulan, biri defterdarlıktan olmak üzere, en az iki kişiden oluşan denetim komisyonu tarafından yerine getirilecektir. Bu amaçla Ek-1’deki denetim formu doldurulacaktır. Yardım toplama faaliyeti hakkında mevzuatta belirtilen hükümlere uyulup uyulmadığı bu forma göre değerlendirilecektir.

6-Tüzel kişilerin 2860 sayılı Yardım Toplama Kanunu’nun 6 ncı maddesine göre izin almaksızın yardım toplayan kuruluşlardan sayılmaları için yapacakları müracaatlarında, aşağıda belirtilen bilgi ve belgeler valilik görüşüyle birlikte Bakanlığımıza gönderilecektir.

- a. Müracaatta bulunan dernek ise kamu yararına çalışan dernek statüsünde olduğunu, **(Ek İbare: Genelge-23.10.2009-2009/73)** müracaatta bulunan vakıf ise vergi muafiyetine haiz olduğunu gösteren Bakanlar Kurulu kararının fotokopisi, ^[2]
- b. Yetkili kurulun konuyla ilgili kararı,
- c. Son üç yıla ait faaliyet raporu,
- d. **(Ek İbare: Genelge-23.10.2009-2009/73)** müracaatta bulunan vakıf ise Vakıf senedi ya da dernek tüzüğü, ^[3]
- e. 2860 sayılı Yardım Toplama Kanunu’nda belirtilen yardım toplama şekillerinden hangisinin kullanacağına ilişkin talep ve toplanan yardımlarla ne tür çalışmaların yapılacağının açıklanacağı yazı,

Üçer nüsha halinde ilgili valiliklere bir dilekçe ekinde verilmesi, ilgili valiliklerce de bu bilgi ve belgelerin görüş belirtilmek suretiyle Bakanlığımıza gönderilmesi gerekmektedir.

Bakanlar Kurulu kararıyla, izin almadan yardım toplama faaliyetinde bulunma hakkı tanınan kuruluşların, topladıkları yardımları Yardım Toplama Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmeliğin 5 inci maddesi doğrultusunda ilgili mülki amirliklere bildirmeleri, mülki amirliklerce de Ek-1 deki Denetim Formu doğrultusunda inceleme yapılması gerekmektedir.

7-Yabancı ülkelere gönderilmek üzere izin alınarak gerçekleştirilen insani yardımlar kapsamında toplanan ayni ve nakdi yardımlardan; ayni yardımların, Türkiye Kızılay Derneği aracılığı ile nakdi yardımların ise ilgili Devlet Bakanlığı ile koordinasyon kurularak ihtiyaç sahiplerine ulaştırılması konusunda Başbakanlığın ilgi (c) genelgesinde belirtilen esaslara göre işlem yapılacaktır.

8-Dernek üyelerine verilen yetki belgeleri, dernek veya şube merkezlerinin bulunduğu il veya ilçe sınırları içinde sadece bağış kabulünde ve üye aidatı toplamada kullanılabilmektedir. Bu nedenle, derneklerin bu yetki belgeleriyle yardım toplama faaliyetinde bulunmaları mümkün değildir.

Dernek ve vakıfların makbuzla yardım toplama faaliyetlerinde, Yardım Toplama Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmeliğin 9 uncu maddesi gereği, bahse konu kuruluşlar tarafından bağış makbuzlarından ayrı olarak bastırılacak makbuzların kullanılması gerekmektedir.

9-Yardım Toplama Kanunu’nun 4854 sayılı Kanun’la değiştirilen 29 uncu maddesinde, izinsiz yardım toplama faaliyetinde bulunanlara, izin verilen yerler dışında yardım toplayanlara ve Yardım Toplama Kanunu’nun diğer hükümlerine aykırı davranışta bulunanlara eylemleri ayrı bir suç oluşturmadığı takdirde idari para cezaları verileceği belirtilmiştir.

İdari para cezaları o yerin en büyük mülki amiri tarafından verilecektir. Verilen kararlar ilgililere 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilecektir. İdari para cezalarına karşı yapılan itirazlar mahkeme tarafından sonuçlandırılıncaya kadar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunacak, izinsiz toplanan mal ve paralara idarece verilen cezalar kesinleşinceye kadar elkonulacak ve cezaların kesinleşmesinden sonra elkonulan mal ve paraların müsaderesine sulh ceza mahkemesince karar verilecektir.

Yardım Toplama Kanunu’nun değiştirilen 29 uncu maddesine göre idari para cezası gerektiren fiilleri işleyenler hakkında ayrıca adli takibat yapılmayacak olup, bu kişilere sadece idari para cezası verilecektir. Ancak eylemin ayrıca suç teşkil etmesi halinde TCK hükümlerine göre adli işlem yapılacaktır.

10- Yardım toplama faaliyetlerinde görevlendirilen şahıslara; Yardım Toplama Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmeliğin 8 inci maddesi gereğince, örneği Ek-2’de belirtilen “Kimlik Belgesi (15x21cm)” düzenlenip verilecektir.

11- “E Dernekler Yazılımı” yürürlüğe girdikten sonra yardım toplama faaliyetlerine ilişkin dernekler birimlerince doldurulması gereken Ek-3’teki bilgileri içeren “Yardım Toplama İstatistiki Bilgiler Formu” bu programdaki ilgili bölüme işlenecektir.

Bilgi ve gereği ile uygulamanın bu genelge doğrultusunda yerine getirilmesini ve herhangi bir aksaklığa meydan verilmemesini önemle rica ederim.

Abdülkadir AKSU

İçişleri Bakanı

EKLER

[1-Denetim Formu \(Tıklayınız\).](#)

[2-Kimlik Belgesi Formu \(Tıklayınız\).](#)

[3-Yardım Toplama İstatistiki Bilgiler Formu \(Tıklayınız\).](#)

[1] 08.04.2009 tarihli ve 2005/38 sayılı Genelgenin 3. Maddesinin (c) bendinde geçen nüfus cüzdanı fotokopisi (TC kimlik numaraları), ikametgah ilmuhabereleri (İkametgah), Sabıka Kayıt Belgesi (Adli Sicil Beyanları) olarak 23.10.2009 tarihli ve 2009/73 sayılı genelge ile değiştirilmiştir.

[2] 08.04.2009 tarihli ve 2005/38 sayılı Genelgenin 6. Maddesinin (a) bendine Müracatta bulunan ibaresi 23.10.2009 tarihli ve 2009/73 sayılı genelge ile eklenmiştir.

[3] 08.04.2009 tarihli ve 2005/38 sayılı Genelgenin 6. Maddesinin (d) bendine Müracatta bulunan vakıf ise ibaresi 23.10.2009 tarihli ve 2009/73 sayılı genelge ile eklenmiştir.